

Mange vil nok oppleve at *Utan mørker inget ljus* fungerer som hjelp til å komme videre, mens andre kan ha behov for å distansere seg fra beskrivelser og tolkinger av sorg og livsopplevelser som de ikke kjenner seg igjen i. Hovedbudskapet dreier seg om betydningen av å forsone seg med virkeligheten og at sorgen kan vendes til noe kreativt i og mellom mennesker. Dette er sentrale begreper både psykologisk og religiøst, og forfatteren vever perspektivene sammen.

Det er lite av tradisjonelt fagstoff om sorg, men boken er full av beretninger og assosiasjoner. Det kan av og til gjøre at vi mer fornemmer enn forstår hva som menes. Forfatteren har også en tendens til å generalisere uten de nyansene som gjerne preger mer faglige eller populærfaglige fremstillinger av sorg, og i en del avsnitt males virkeligheten med nokså bred pensel. Dette tilskriver jeg sjangeren, for dette er verken en populærfaglig bok eller en tradisjonell kristen oppbyggelsesbok, men noe midt imellom. Det finnes etter hvert en god del livshjelpslitteratur som berører psykologi, religion, filosofi, kunst osv., f.eks. bøkene til Per Arne Dahl. Det er litteratur som absolutt kan bety mye for noen mennesker, men som andre får lite ut av. *Utan mørker inget ljus* er innenfor denne sjangeren et velskrevet og lettlest bidrag med – slik tittelen antyder – en optimistisk grunn-tone.

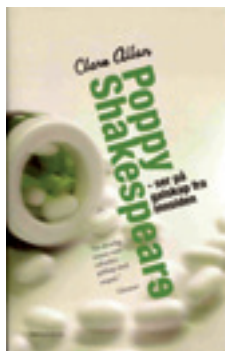
Lars Johan Danbolt
Avdeling Sanderud
Sykehuset Innlandet

Galskap sett innifrå

Allan C.

Poppy Shakespeare

– ser på galskap fra innsiden. 399 s.
Oslo: Pantraguél, 2007. Pris NOK 298
ISBN 978-82-7900-250-5

«Siden det fins fengsler og galehus, er noen nødt til å sitte der.» Dette sitatet frå Anton Tsjekov introduserer denne debutromanen av Clare Allen. Forfatteren bur i London. Ho har skrivne i The Guardian og i ei rekke magasin.

I 2002 vann ho Orange/Harpers novellepris. Allen har også ti år bak seg som pasient i psykiatrien. Utan den erfaringa kunne ho vanskeleg ha skrivne ei forteljing som denne.

For dette handlar om galskap sett innifrå. Hovudpersonen N kjenner ikkje til noko anna enn eit liv i sosialt og psykisk elende.

Som 13-åring hadde ho fått alle diagnosar som fanst. 17 år gamal kom ho til Dorothy Fish, eit dagsjukehus i Abbadon-tårnet. N hadde det bra i Dorothy Fish. Der fekk ho den hjelpa ho trong – «men du kunne gjøre hva faen du ville». Livet på avdelinga var nokså stillestående. Heilt til Poppy Shakespeare blei innlagt. Ho ønska seg ikkje inn, meinte at ho ikkje var sjuk, forstod ikkje kvifor ho var der. N fekk som oppgåve å vise henne rundt. Romanen handlar primært om desse to kvinnene og forholdet mellom dei. Den er absurd og surrealistisk, vanvittig og humoristisk, fragmentert og springande, med eit nokså uvanleg persongalleri (feite Florence, Verna oppkast osv.) – til å få hovudpine av når ein les.

Det er 48 små kapitler. Nina Aspen har omsett frå engelsk til norsk. Ho har klart å bevare ein munnleg fortellarstil med solid «trøkk», mykje humor og rikeleg med undertekst. For meg verkar det som Aspen har lukkast godt med omsetjinga av ei bok det må vere ekstra vanskeleg å få over i norsk språkdrakt.

Ein treng ikkje vere i tvil om at Clare Allen er ein talentfull forfattar. Ho har ein original stemme og eit drivande fortellarspråk. Ho formidlar alt det absurde og paradoksale ved psykiatrien på ein slik måte at ein får assosiasjonar til det absurde og paradoksale ved livet sjølv. Alle menneske med ein eller annan relasjon til psykiatrien, altså heile det norske folk, vil kunne ha utbytte av å lese *Poppy Shakespeare*.

John Nessa
Institutt for samfunnsmedisinske fag
Universitetet i Bergen

Alle de vers til ettertanke!

Søvik O.

Vogntog i himmelen

og 80 andre vers. 103 s.
Søreidgrend: Eget forlag, 2007. Pris NOK 250
ISBN 978-82-997424-0-5

Kollega Søvik har med *Vogntog i himmelen* «tatt for seg både evige og trivielle spørsmål – hele tiden med etisk bevissthet», for å sitere fra vaskeseddelen. Hvem er så målgruppen for

en bok med en slik kryptisk tittel? Ved gjenlesning er det langt mellom versene som bærer bud om at forfatteren er lege. Men dette er verdt å lese for alle som har et ønske om reflektert tankegods til å henge tankene på – og det om de aller fleste av livets aspekter.

Formatet er lite, innbindingen solid, og det er en vakker omslagsillustrasjon, vel en akvarell, av Liv Krøger. Det er ellers ikke illustrasjoner. Papiret er også av bra kvalitet, og Søviks utgivelse er god å ferdes i og egner seg til flittig bruk. Den inneholder som tittelen sier 81 vers, og jeg sier med vilje vers og ikke dikt, noe jeg tror forfatteren er enig i. Dette er egentlig ikke poesi, men prosa på de få linjer. Versene er samlet i tre bolker, og hvert vers får med få unntak plass på én side. Dette gjør teksten lettlest, men langt ifra overfladisk. Vi stopper stadig i tenksom undring når alle livets tilskikkelser blir satt under lupen, enten det er storpolitikk, *Den gode stillhet*, *Børs og katedral* eller *Ti sekunder* – for å ripe litt i lakken på de mange titlene. Hør bare:

Den gode stillhet

Vi ba ikke om støyskjermer
mot elvesusen
og innklaget ikke fosseduren
til myndighetene.
Bølgene mot stranden
– rytmiske som hjerteslagene –
var en del av oss selv.
Den gode stillhet
er ikke tomhet
av ikke-lyd.
Å slippe hele sommerdagen
inn gjennom vidåpent vindu
det er en god stillhet.

Børs og katedral

Pengevekslerne har omsider klart å jage Jesus
ut av templet
skriver Barbara Ehrenreich.

De ble fordrevet
for to tusen år siden
men er nå på plass igjen.

Dette egner seg svært så bra til høytlesing rundt det gode bord, til å hente poenger til foredrag og til å gi et utropstegn til taler ved de sosiale begivenheter vi måtte involveres i. Men først og fremst vil det bidra til å gi livets allehånde spørsmålsteget etisk klangbunn. Anbefales på det varmeste som en gave til oss selv og andre vi vil glede med verdifulle stoppesteder.

Sten Erik Hessling

Avdeling Lindrende Behandling
Eikertun sykehjem
Hokksund